Geldrop-Mierlo

Raadsvoorstel

Onderwerp
Zienswijze op ontwerp 1e wijziging begroting 2025 VRBZO

Beslispunten
1. Geen zienswijze in te dienen over de 1e ontwerpbegrotingswijziging 2025 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en VRBZO hierover met bijgevoegde brief te informeren;
2. In te stemmen met de financiële gevolgen van de 1e ontwerpbegrotingswijziging 2025 VRBZO en deze voor € 37.059,- ten laste te brengen van de post onvoorzien en het restant van € 60.258,- ten laste te brengen van het begrotingssaldo.
3. De 2e begrotingswijziging 2025 gemeente Geldrop-Mierlo vast te stellen.

Inleiding
Het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) heeft het ontwerp 1e wijziging begroting 2025 toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten met het verzoek om voor 20 maart 2025 hierop een zienswijze kenbaar te maken. Zie bijlage 1 voor de aanbiedingsbrief, bijlage 2 voor de brief voortgang bestuurlijke opdracht - deelopdracht 1 en bijlage 3 voor de ontwerpbegrotingswijziging voor zienswijze.

Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost is het bestuur verplicht de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid te stellen om een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van een ontwerpbegrotingswijziging die leidt tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen.
Het bestuur betrekt de ingediende zienswijzen bij de voorbereiding van de besluitvorming over de 1e wijziging van de begroting in het Algemeen Bestuur. Besluitvorming in het Algemeen Bestuur is gepland op 3 april 2025.

Eerdere besluitvorming
In de vergadering van het Algemeen Bestuur VRBZO in juli 2024 is na een zienswijzeprocedure met de raden van de deelnemende gemeenten, de begroting 2025 VRBZO vastgesteld. Gedurende die zienswijzeprocedure is uw raad geïnformeerd over een aantal grote uitdagingen waar de veiligheidsregio in de komende jaren voor staat en de opdracht die aan de directeur VRBZO is gegeven om in beeld te brengen wat de consequenties van deze uitdagingen zijn.
Deel 1 van deze bestuurlijke opdracht is inmiddels afgerond en het effect daarvan is verwerkt in de 1e ontwerpbegrotingswijziging 2025 die nu voor een zienswijze voor ligt.

Wat willen we bereiken
Door het indienen van een zienswijze heeft uw raad de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op het (financieel) beleid van VRBZO.

Argumenten

1.1 *Het is belangrijk dat de organisatie VRBZO in staat wordt gesteld te voldoen aan wet- en regelgeving*

In de uitwerking van de bestuursopdracht heeft VRBZO geconstateerd dat zij op diverse terreinen, vooral binnen brandweerzorg en deels binnen bedrijfsvoering, niet (voldoende) voldoet aan geldende wet- en regelgeving. Dit is met name het geval op het gebied van:

- Taakuitvoering:
  De Wet veiligheidsregio's is duidelijk in wat de taken en verantwoordelijkheden van een Veiligheidsregio zijn en waaraan ook VRBZO moet voldoen. Het op orde hebben van de primaire taakuitvoering is van groot belang. VRBZO kan momenteel de repressieve brandweertaken nog uitvoeren, maar het piept en het kraakt. De limiet van wat nog verantwoord is, is bereikt of wordt hier en daar al overschreden. Dankzij de loyale inzet van medewerkers lukt het nog de primaire taken uit te voeren en de bedrijfscontinuïteit en veiligheid te borgen, maar zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin loopt het systeem vast.
- Huisvesting en materieel:
  Met de laatste fase van de regionalisering van de brandweer in 2014 zijn ook huurafspraken voor gebruik van brandweerkazernes vastgelegd. Om toekomstbestendige huisvesting te kunnen blijven garanderen moet VRBZO als huurder een goede beheersorganisatie inrichten met name ten aanzien van het duurzaam gebruik van de gebouwen. Dit vraagt om deskundige inbreng vanuit VRBZO.
  Dit is ook aan de orde bij het beheren en vervangen van materialen en materieel. De organisatie is op dit moment niet in staat om de verzwaringen in eisen en processen, de toename in werkzaamheden en de kostenverhogingen bij vervangingen op te vangen. En dit terwijl de onvoorwaardelijke beschikbaarheid van materialen en materieel essentieel is voor het veilig en effectief kunnen uitvoering van de hulpverleningstaken.
- Ondersteuning van de organisatie:
  Het primair proces binnen de Veiligheidsregio kan alleen goed functioneren als het kan leunen op de goede ondersteuningsprocessen en ondersteunende middelen. Een essentieel onderdeel is het kunnen werken met betrouwbare hard- en software, netwerken en informatiebronnen. Voor veel aspecten is deze

ondersteuning niet gegarandeerd; het netwerk valt met regelmaat uit, applicaties vertonen storingen en de informatie en werkomgevingen zijn onvoldoende beschermd tegen aanvallen van buitenaf. De bedrijfscontinuïteit is niet altijd te garanderen, terwijl dat juist van een hulpdienst en crisisorganisatie mag worden verwacht.
VRBZO streeft ernaar een transparante organisatie te zijn die aan kan tonen in control te zijn en informatie kan delen met inwoners, media en gemeenteraden. Dat vraagt om capaciteit en deskundigheid die momenteel onvoldoende aanwezig is.

1.2 *Een voldoende opgeleide en gefaciliteerde brandweerorganisatie moet vanzelfsprekend zijn*
Veranderingen in veiligheidsrisico's vragen om andere vormen van opgeleid worden en opgeleid blijven. Denk hierbij aan elektrische voertuigen, hoge woontorens enz. Inzet van moderne methoden en didactische inzichten zijn nodig om de vakbekwaamheid van onze brandweermensen op peil te brengen en houden, aangezien het traditioneel oefenen te beperkt in mogelijkheden is en aanloopt tegen praktische en milieutechnische grenzen.
Het gaat in dezen in de eerste plaats om de veiligheid van de brandweermensen die we inzetten. Zij moeten voldoende voor hun taak zijn toegerust.

1.3 *Maatschappelijke trends en ontwikkelingen vragen om aanpassing van de organisatie*
In een maatschappij waarin de (veiligheids-)risico's alsmaar toenemen en complexer worden, groeit het belang van een sterke en daadkrachtige veiligheidsregio. Een veiligheidsregio die kwantitatief op sterkte is, kwalitatief van een goed professioneel niveau en snel wendbaar om op allerlei denkbare scenario's in te spelen.
In de afgelopen jaren hebben we gezien dat de veiligheidsregio's worden ingezet bij andersoortige crises: de coronacrisis, coördinatie van de opvang van Oekraïense ontheemden, enz. Daarom wordt in het ontwerp Regionaal Risicoprofiel 2025 – 2028 VRBZO ingezoomd op focusgebieden die aansluiten bij nationale en internationale trends en ontwikkelingen: klimaatverandering, cyberveiligheid, geopolitieke spanningen, sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en complexe langdurige crises. Onlangs heeft het Kabinet bevestigd dat de geopolitieke ontwikkelingen het noodzakelijk maken dat we de weerbaarheid van onze maatschappij verhogen.

2.1 *De gevraagde meerkosten kunnen voor een deel ten laste worden gebracht van de stelpost onvoorzien in de begroting 2025 van Geldrop-Mierlo; het grootste deel kan ten laste worden gebracht van het begrotingssaldo*

De verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor Geldrop-Mierlo ten gevolge van de 1e wijziging van de begroting 2025 VRBZO komt op € 97.317,- (ongeveer 4,57% van € 2.130.000,-). De in de paragraaf Verbonden Partijen in de gemeentelijke begroting opgenomen bedragen zijn niet toereikend om deze verhoging te dekken. Er is voor een deel van de extra kosten (€ 37.059,-) ruimte binnen de stelpost onvoorzien. Het grootste deel (€ 60.258,-) kan ten laste komen van het begrotingssaldo.

3.1 *Werkafspraak is dat tegelijk met het raadsbesluit een besluit wordt genomen over de gemeentelijke begrotingswijziging.*
Voor de verwerking van de verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan VRBZO is een gemeentelijke begrotingswijziging nodig. Zie bijgevoegde 2e begrotingswijziging Geldrop-Mierlo in bijlage 5.

Kanttekeningen

1.1 *Uit de uitwerking van de bestuurlijke opdracht blijkt dat een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage nodig is.*
Met het invullen van bovengenoemde geconstateerde tekortkomingen op gebied van wet- en regelgeving is nog geen sprake van een op de toekomst voorbereide en adequaat functionerende veiligheidsregio. Het in beeld brengen van wat hiervoor nodig is en welk ambitieniveau VRBZO hierbij nastreeft, komt aan de orde in het proces om te komen tot een nieuw Beleidsplan VRBZO.
Het bestuur van VRBZO legt het ontwerp voor een nieuw Beleidsplan VRBZO graag medio 2025 aan uw raad ter zienswijze voor. Het streven is om eind 2025 een Beleidsplan VRBZO voor de komende jaren vast te stellen en dit de basis voor de begroting 2027 VRBZO te laten zijn.
Bij de totstandkoming van dit nieuwe beleidsplan wil het bestuur VRBZO de gemeenteraden op een nog nader te bepalen wijze betrekken. Hoe deze betrokkenheid vorm te geven kan onderwerp van gesprek zijn tijdens raadsinformatiebijeenkomsten die op 22 en 29 januari 2025 worden georganiseerd. Hierbij is een afvaardiging van het Algemeen Bestuur aanwezig om nadere toelichting te geven op dat wat nodig is om aan de zorg voor veiligheid door VRBZO te kunnen voldoen. U heeft de uitnodiging hiervoor ontvangen via de griffie.

1.2 *Ook gemeenten hebben financiële problemen en moeten moeilijke keuzes maken.*
VRBZO realiseert zich dat gemeenten een zgn. ravijnjaar tegemoet gaan. Daarom wordt naast gevonden financiële dekking uit de bestaande begroting VRBZO, de algemene reserve van VRBZO volledig ingezet. Ondanks dat is een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage nodig om de belangrijkste tekortkomingen op korte termijn te kunnen oplossen.

De structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage gaat € 6.000.000 per jaar bedragen (prijspeil 2026). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Deze bijdrage kan voor 2025 en 2026 (incidenteel) worden verlaagd door het benutten van onderbesteding in de begroting en onttrekken uit de algemene reserve.
In tabelvorm ziet dit er als volgt uit:

Jaar	Totaal	Uit onderbesteding	Uit reserve	Van gemeenten
2025	€ 3.130.000	€ 1.000.000		€ 2.130.000
2026	€ 5.000.000	€ 1.000.000	€ 1.870.000	€ 2.130.000
2027	€ 6.000.000		€ 1.330.000	€ 4.670.000
2028	€ 6.000.000			€ 6.000.000

Om volledig te kunnen voldoen aan wet- en regelgeving zal ook na 2027 nog een bedrag nodig zijn.
Met het vaststellen van een nieuw Beleidsplan VRBZO zal voor 2027 en verder worden bepaald wat de structurele bijdrage uiteindelijk gaat worden om te kunnen voldoen aan het in een beleidsplan geformuleerd niveau van veiligheid.

1.3 *De Kadernota 2026 VRBZO brengt in beeld wat effecten van de bestuurlijke opdracht – deelopdracht 1 zijn voor de verhoging van de gemeentelijke bijdrage Geldrop-Mierlo in de komende jaren*

Ter informatie en om een goed en compleet beeld te krijgen om te komen tot een zienswijze op de 1e wijziging van de begroting 2025 VRBZO is de door het Algemeen Bestuur VRBZO vastgestelde Kadernota 2026 bijgevoegd. Zie bijlage 6.
De Kadernota geeft uitgangspunten weer voor het opstellen van de Begroting 2026 VRBZO. Daarnaast beschrijft de Kadernota de gevolgen van de uitwerking van deelopdracht 1 van de bestuurlijke opdracht voor 2026 en de jaren daarna.
De ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage Geldrop-Mierlo is op basis van deze kadernota voor de komende jaren als volgt:

Geldrop-Mierlo	2026	2027	2028	2029
Gemeentelijke bijdrage, overzicht zonder bestuurlijke opdracht. Indexering 3,95%	€ 2.557.724			
Gemeentelijke bijdrage, overzicht met bestuurlijke opdracht – deelopdracht 1	€ 2.655.041	€ 2.771.090	€ 2.831.856	€ 2.831.856

Voor de hogere bijdrage vanaf 2026 voor onze gemeente zal een structurele dekking moeten worden gezocht. In de zienswijzeprocedure voor de ontwerpbegroting 2026 VRBZO komen we hierop bij uw raad terug.
Verder is er in de Kadernota aandacht voor enkele andere belangrijke ontwikkelingen waarmee rekening moet worden gehouden. Bij de zienswijzeprocedure voor de ontwerpbegroting 2026 VRBZO worden deze ontwikkelingen nader toegelicht.

Gezien bovenstaande argumenten en kanttekeningen adviseert het college uw raad om geen zienswijze in te dienen op de ontwerp begrotingswijziging met verhoging van de gemeentelijke bijdrage.
In de zienswijzeprocedure voor de ontwerpbegroting 2025 VRBZO heeft u aan VRBZO laten weten:

- dat het bij begrotingswijziging toekennen van extra budget voor 2025 voor de gemeente - gezien de slechte financiële vooruitzichten voor de gemeente- niet acceptabel is;
- dat u er van uit gaat dat VRBZO bij de opstelling van de benodigde extra budgetten de gelden van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) die de Minister van Justitie en Veiligheid aan veiligheidsregio's heeft toegekend, meeneemt/worden ingezet om eenmalig de extra bijdrage voor 2025 te bekostigen.
- dat, mocht er daarna desondanks nog sprake zijn van een voorgenomen begrotings-wijziging, uw raad de daarvoor aangeleverde onderbouwing dan in de zienswijze-procedure in behandeling zal nemen, met inachtneming van de op dat moment bekende financiële situatie en uitgangspunten voor de gemeente Geldrop-Mierlo.
- dat gemeenten de komende jaren de tering naar de nering moeten zetten en dat u verwacht van Gemeenschappelijke Regelingen dat zij datzelfde doen.

Wij zijn van mening dat VRBZO bij de uitwerking van de bestuurlijke opdracht in de afgelopen maanden zich rekenschap heeft gegeven van de door uw raad aangedragen uitgangspunten/voorwaarden.
Ten aanzien van de BDuR-gelden wijst VRBZO er in de Kadernota 2026 op dat het ministerie van Justitie en Veiligheid een efficiencykorting van 10% toe past op de uitkering. Ondanks dat het Veiligheidsberaad bij de minister haar zorgen heeft geuit over dit voornemen, blijft hierover onzekerheid. In de departementale Rijksbegroting 2025 is de korting op de BDuR van in totaal € 27,7 miljoen per 2026 al opgenomen.

Wij stellen voor uw reactie schriftelijk kenbaar te maken aan VRBZO. Zie bijlage 4 voor de concept uitgaande brief.

Wat gaan we daarvoor doen

Randvoorwaarden

VRBZO heeft verzocht om uiterlijk 20 maart 2025 een zienswijze in te dienen. Er is dan nog voorbereidingstijd voor het Dagelijks Bestuur VRBZO voor het voorleggen van een reactie op eventuele zienswijzen voorafgaand aan de vergadering van het Algemeen Bestuur VRBZO op 3 april 2025.

Planning Geldrop-Mierlo

- 10 februari 2025 behandeling in de commissie Algemene Zaken
- 24 februari 2025 behandeling in de raadsvergadering
- 26 februari 2025 versturen brief

Communicatie

Om uw raad te informeren voorafgaand aan de vergadering van het Algemeen Bestuur van 12 december 2024 heeft VRBZO u op 4 december 2024 via de griffie een brief met informatie over de voortgang van de bestuurlijke opdracht - deelopdracht 1 toegestuurd (zie eerdergenoemde bijlage 2).
Op 22 en 29 januari 2025 organiseert VRBZO regionale bijeenkomsten voor raadsleden uit Zuidoost Brabant om een nadere toelichting te geven en eventuele vragen te beantwoorden. Zie ook kanttekening 1.1.
Ten slotte heeft VRBZO het aanbod gedaan om -als daar behoefte aan is- aanwezig te zijn bij de bespreking in een commissie- of raadsvergadering. Wij hebben aangegeven graag gebruik te maken van het aanbod en er prijs op te stellen als VRBZO aanwezig kan zijn bij de vergadering van de commissie Algemene Zaken op 10 februari 2025.

Communicatie over de bestuurlijke opdracht en de (ontwerp)begrotingswijziging 2025 VRBZO vindt plaats vanuit de VRBZO-organisatie. Na vaststelling van de begrotingswijziging in het Algemeen Bestuur VRBZO ontvangt uw raad de definitieve begrotingswijziging.

Wat mag het kosten

De financiële gevolgen van de 1e ontwerpbegrotingswijziging 2025 VRBZO voor de gemeente Geldrop-Mierlo worden in onderstaande tabel uiteengezet.

	2025
Huidige bijdrage 2025 VRBZO	€ 2.460.533,-
Bijdrage na 1e wijziging begroting 2025 VRBZO	€ 2.557.850,-
Financiële gevolgen	€ 97.317,-

De extra gemeentelijke bijdrage 2025 VRBZO van € 97.317,- wordt voor een bedrag van € 37.059,- ten laste gebracht van de stelpost onvoorzien die op dit moment € 37.059,-

bedraagt. De stelpost onvoorzien is hierna dus leeg. Het restant van € 60.258,- wordt ten laste gebracht van het begrotingssaldo.

Duurzaamheid
Duurzaamheid is een indirect thema bij de beoordeling van de begrotingswijziging van VRBZO. Activiteiten van VRBZO zijn er op gericht om duurzaamheid te bevorderen, onder meer komt dit expliciet aan bod bij het onderhoud van kazernes en het eigen materieel van VRBZO, bij omgevingsadvisering en effecten van de energietransitie.

Burgerparticipatie
Burgerparticipatie is op dit moment verweven in de Visie 2025 van VRBZO en in het komende jaar in het op te stellen nieuwe beleidsplan. Daarmee is burgerparticipatie ook verweven in de begroting en begrotingswijzigingen van VRBZO.

Evaluatie
Naast de zienswijzeprocedures voor de ontwerpen van de begroting, het Regionaal Risicoprofiel en het Regionaal Beleidsplan wil VRBZO in 2025 de gemeenteraden betrekken bij de totstandkoming van het op te stellen beleidsplan.
De jaarrekening 2025 VRBZO wordt te zijner tijd ter kennisgeving aan uw raad verzonden.

Bijlagen:
Onderdeel van besluit:
1. Aanbiedingsbrief van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost
2. Brief van VRBZO voortgang bestuurlijke opdracht – deelopdracht 1 d.d. 4 december 2024
3. Ontwerp 1e begrotingswijziging 2025 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost voor zienswijze
4. Concept brief raad aan Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost
5. Concept 2e wijziging Begroting 2025 gemeente Geldrop-Mierlo

Achtergrondinformatie:
6. Kadernota 2026 VRBZO

Geldrop, 7 januari 2025

N.J.H. Scheltens
secretaris

J.C.J. van Bree
burgemeester